

Toimetulek on julgeolek!

Sotsiaal-
demokraadid

Riina Sikkut:

Eesti tulevik on kohalik ja roheline energia

SVEN MIKSER: äärmus-
populismile peab kindlalt
vastu seisma! lk 4

KÜLLI URB eakate eest. „Parem
hooldus toob turvatunde.“ lk 6

Lahenda ristsõna
ja võida reis!

Foto: Daisy Lappard / Naisteleht

Head nõmmekad ja mustamäelased!

Kolisin perega Nõmmele 1999. aastal ja sellest ajast on Nõmme minu kodu, varju- ja turvapaik ning parim koht elamiseks. Tänu oma lastele tean Nõmme parimaid suusaradasi. Tänu lastelastele olen imetlenud Männi parki ja uisutanud uisuväljal. Tänu oma koertele olen paljude koeraomanikega juttu puhunud. Mul on Nõmmel lemmiktänav, -park ja -pink.

Nõmme on minu jaoks parim näide kogukonnatundest, kokkuhoidmisest, heanaaberlikkusest, sõbralikkusest ja abistamisest – põhimõtetest, mida kannavad sotsiaaldemokraadid üle Eesti.

Meie ees on väga keeruline aasta: keegi ei oska ennustada, kui kaua kestab sõda Ukrainas, milliseks kujunevad hinnad, kui palju tuleb maksta toasoojuse ja toidu eest. Selles olukorras tuleb toetada neid, kes teavad, mille eest nad seisavad ning teevad seda pühendunult ja kogu südamest. Riigikogusse tuleb valida need,

- kes seisavad Eesti julgeoleku ja turvalisuse eest;
- keda kuulatakse ja kellega rahvusvaheliselt arvestatakse;
- kes seisvad iga inimese eest – olgu ta laps või eakas; üksik- või paljulapseline vanem; eestlane, venelane või ukrainlane; väikeettevõtja või suurtööstur.

Me kõik vajame täna kindlus- ja turvatunnet. Vajame märkamist ja hoolimist. Ning just selle eest on sotsiaaldemokraadid alati seisnud ja seisavad ka edaspidi.

Mul on väga hea meel näha, et sotsiaaldemokraatide nimekiri eelseisvatel riigikogu valimistel on tugev ning et seda veavad minu väga head sõbrad ja kolleegid Riina Sikkut ning Sven Mikser.

Head nõmmekad ja mustamäelased, valige sotsiaaldemokraate! Mina valin.

Marina Kaljurand

Riina Sikkut:

Eesti tulevik on kohalik, soodne ja roheline energia

Majandus- ja taristuminister, sotside aseesimees Riina Sikkut tegeleb päevast päeva keeruliste teemadega energeetikast transpordini, aga suudab alati säilitada oma päikselise oleku.

Kandideerid esinumbrina Nõmmel ja Mustamäel. Mis sind nende piirkondadega seob?

Olen pärit hoopis Lääne-Virumaalt väiksest Pajusti alevikust ja mu esimesed mälestused Tallinnaga on just Raudtee tänavalt Nõmmelt. Seal elas minu onu pere, kellel nii suvevaheagadel kui ka muul ajal külas käisime. Ikka jalutasime Jannseni poodi jäätist ostma ja esimesed bussiliinid, mille selgeks sain, olid number 18 ja 23. Mustamäel TalTechis olen hiljem nii õppinud kui ka õpetanud.

Inimesed muretsevad kõrgete energiaarvete pärast.

Milliseid lahendusi sa majandusministrina tänasele olukorrale näed?

Sel talvel tulime inimestele arvete tasumisel appi energiahüvitistega,

kuid vajame pikaajalisi lahendusi. Tõepoolest, sõda Ukrainas viis energiahinnad üles, ent andis meile ka põhjuse hoogsamalt taastuenergiade üle minna. Kiirem tuuleparkide püstitamine nii meres kui maal ning päikesepaneelid katustel toovad meile kohaliku, soodsa ja rohelise elektri.

Olen alati naisi valinud, sest neid võiks olla poliitikas ja juhtivatel kohtadel rohkem.

Arveid saame alla tuua ka kodudes energiat säästes, aga ennekõike need kaasaegsete standardite järgi renoveerides. Investeerime järgmistel aastatel korterite energiatõhu-

436**Riina Sikkut**
majandus- ja
taristuminister

CV

- Sündinud 1983 Pajustis, kolme tütre ema, abielus
- 2005 Tartu ülikool, majanduse eriala
- 2010 Londoni ülikool, tervisepoliitika teadusmagister
- 2005–2017 erinevad analüütikuametid rahandusministeeriumis, Swedbankis, Praxises
- 2017–2018 riigikantseleis sotsiaal- ja tervisepoliitika nõunik
- 2018–2019 tervise- ja tööminister
- 2019–2022 riigikogu liige, korrupsioonivastase erikomisjoni esimees
- 2022– ... majandus- ja taristuminister

susse 330 miljonit eurot. On tõestatud, et renoveerimisega energiaarved kukuvad – lausa kordades. Väiksemate energiakulude arvelt saab tavaliselt hõlpsasti katta ka renoveerimiseks võetud laenumakseid. Nüüd on Kredexi toetuse alla võimalik arvata ka päikesepaneelide paigaldamise kortermajade ja eramute katustele. See tähendab, et inimesed saavad hakata ise nii elektritootjateks, -tarbijateks kui ka -müüjateks.

Mis pani sind juba teist korda ja niivõrd keerulisel ajal ministriametit vastu võtma?

Poliitikasse sattusin ebaharilikku teed mööda. See oli juhus, et neli ja pool aastat tagasi tegi Jevgeni Ossinovski mulle ettepaneku asuda töö- ja terviseministri ametisse. Läksin poliitikasse eksperdina, töötanuna aastaid tervisepoliitika analüütikuna. Kõiki töökohti oleni mõtestanud nii, et teen seda, mis mind arendab ja millel on laiem ühiskondlik mõju. Mullu, 18. juulil pärast majandus- ja taristuministri ametivande andmist ütlesin ministeeriumis, et nüüd on minust päriselt poliitik saanud. Poliitiku puhul pole teadupärast niivõrd määrav valdkondlik asjatundmus – kuigi mul on ka majanduskõrgharidus –, kuivõrd argumenteerimine, meediaga suhtlemine ja esinemisoskus.

Mis on olnud su töö tähtsaimad töövõidud?

Seadsime sotsiaaldemokraatide eestvedamisel valitsusega ambitsioonika

eesmärgi jõuda 2030. aastaks rohelise elektri tootmiseni meie tarbimise kogumahuks. See on päris suur hüpe, aga kohalik, odav ja väikese keskkonnajalajäljega energiatootmine peab olema Eesti suund. Nüüd tegeleme seadusemuudatustega, mis lühendavad menetlusi ning lubavad arendajatel peagi nii maismaa- kui meretuuleparke püsti panema hakata.

Hästi olulised on ka investeringud liikuvuse parandamiseks. Investeeringute Tallinnas uutesse trammiteedesse pikendades neid nii Kristiine kui Järveni. Elronile ostame veel kümme uut elektrirongi. See kõik parandab meie linna elanike elukvaliteeti ja aitab kaasa ummikute ja üldisemalt autostumise vähendamisele.

Kuidas sai sinust sotsiaaldemokraat?

Esimest korda käisin valimas Tartus, üliõpilasena. Esimese hääle andsin Marju Lauristinile. Olen alati naisi valinud, sest usun, et naisi võiks olla poliitikas ja juhtivatel kohtadel rohkem. Kandideerisin mullu ka erakonna esimeheks just põhjusel, sest tunnen, et pean ise ka eeskujuna näitama kui teisi naisi selleks julgustan.

Aga erakonnaga liitumine saab olla ainult maailmavaateline. Mulle on tähtis seista iga inimese valikuvabaduse ja võrdsete võimaluste eest. Näiteks pean õiglaseks, et ravidlustus oleks tagatud kõigile. Või põhimõtet, et iga laps peab saama hea hariduse, tasuta koolitoidu ja huviringi. Et me jõuaks ühiskonnana sinnamaani, kus kõigil Eesti inimestel oleks vabadus elus valikuid teha nii, et juhuslik hoop neid jalust ei lööks.

Kuidas jaksad kolme lapse emana pere kõrvalt riiki juhtida?

Ministri töös on iga päev tihe ja pingeline, aga graafikut on võimalik siiski paindlikult kujundada. Minu meelest on palju keerulisem õpetajal, kes peab olema klassi ees täpselt kell kaheksa, või meditsiiniõel, kes teeb haiglas öövahetusi. Loomulikult jagame kõike abikaasaga, ühiselt saame kõik planeeritud ja tehtud.

Sven Mikser:

parim põhjus valida sotsiaaldemokraate

Seisame vastu äärmuspopulistidele ja tegeleme teadlikult majandusmurede leevendamisega.

Eesti olulisim poliitiline valik on täna see, kas tahame ja suudame minna edasi vaba ühiskonnana.

Mõistagi pole me ainsad, kes sellele teelahkmel seisavad, kuid väikesele Eestile on ühtlasi tegu ka küsimusega meie püsimisest iseseisva riigi ja rahvana.

Eesti riik saab olla vaba vaid siis, kui kõik Eesti inimesed on vabad püüdlema õnne ja eneseteostuse poole ning võivad teha oma ühiskondlikke ja eraelulisi valikuid; kui kedagi ei diskrimineerita veendumuste, eelistuste, identiteedi või grupikuuluvuse tõttu.

Eestist mitte väga kaugel Ukraina pinnal toimub just praegu otsustav võitlus vaba ja mittevaba maailma vahel. Ukraina võit Vene röövvallutajate üle on meile eluliselt oluline, sest vastasel juhul ei kao maailmakaardilt mitte üksnes iseseisev Ukraina riik, vaid hävitava hoobi saab kogu reeglitel põhinev maailmakord, mis võimaldas Eestil vettult iseseisvuda ja võita kätte oma koht maailma demokraatlike riikide seas.

Ometi räägib mõni ennast konservatiivseks nimetav erakond üha valjemini, et Ukraina saatus pole Eesti asi ning et Ukraina ja ukrain-

CV

- Sündinud 1973. aastal Tartus, kahe tütre isa.
- Lõpetanud Tartu ülikooli
- Endine sotsiaaldemokraatide esimees, välis- ja kaitseminister
- Juhtinud riigikogu välis- ja riigikaitsekomisjoni
- Olnud NATO parlamentaarse assamblee asepresident
- Euroopa Parlamendi saadik

laste aitamine on suisa oht Eesti riigi ja rahva kestmisele. Need pole juhuslikud sõnavääratused, sest on ju paljude taoliste n-ö konservatiivide arusaam moraalistest väärtustest ja traditsioonilisest elukorraldusest äravahetamiseni sarnane Vladimir Putini omaga. Mõni on koguni avalikult välja öelnud, et tal on üsna ükskõik, milline lipp lehvib Pika Hermannini tornis.

Siiski ei piisa vabaduse hoidmiseks üksnes äärmuslaste ja populistide tõrjumisest. Paljude Eesti inimeste vabadust pärsib täna majanduslik kitsikus. Ilmajätuse tunne ja riigivõimu ükskõiksus tekitab riigist võõrandumist ning süvenedes võib see kaasa tuua ühiskondlike meeolude radikaliseerumise ja paisata inimese arutu populismi sohu. Seepärast on oluline usaldada riigivõimu teostamine neile, kes seisavad vankumatult vastu äärmuspopulismile, ent peavad oluliseks ka ühiskonna ütehoidmist ja tegelevad teadlikult sotsiaalmajanduslike murede leevendamisega.

Täidetud lubadused

Sotsiaaldemokraadid viisid valitsuses ellu mitu kauaoodatud muudatust, mis leevendavad oluliselt kriiside mõju ja toovad Eesti inimestele kindlustunde.

Hooldekodu koha saab pensioni eest

- Alates 1. juulist saavad abivajajad oma pensioni eest koha hooldekodus. Hinnavahe jääb riigi ja omavalitsuste kanda. See aitab peredel säästa aastas keskmiselt 6000 eurot ja laseb tööturule naasta neil, kes on seni olnud igapäevaselt seotud oma lähedase hooldamisega. Väärrika vananemise aitavad tagada ka eakatele mõeldud paremad koduhooldusteenused.

Esimese ja teise lapse toetus tõuseb kolmandiku võrra ehk 80 euroni

- Lapsetoetus on tõusnud just neil aastatel, mil sotsiaaldemokraadid on valitsuses. Nüüd suurenevad lisaks esimese ja teise lapse toetusele oluliselt ka paljulapseliste peredele makstavad toetused. Sotside eestvedamisel tehti ära ka aastaid oodatud otsus - üksikvanema toetus tõuseb neljakordseks ehk 19 euroit 80 euroni.

Tulumaksuvaba miinimum tõusis jaanuaris 654 euroni

- See jätab keskmise ja madalama sissetulekuga inimestele aastas kätte 370 eurot rohkem, mis aitab hinnatõusudega paremini toime tulla. Keskmine vanaduspension, 704 eurot, on samuti tulumaksuvaba.

Hüvitame suured energiaarved ja fikseerisime elektrihinna ootamatute hinnakõikumiste vastu

- Energiahindade hüvitis rakendus sügisel automaatselt kõigile ning vähendas igakuiseid elektri-, gaasi- ja küttearveid. Universaalteenusega löi riik võimaluse osta elektrit fikseeritud hinnaga.

Jätkame tasuta kõrgharidusega ja töömeeste õppejõududele palgatõusu

- Kõrgharidus sai erakorraliselt 10 miljoni eurose rahasüsti. Edaspidi suureneb kõrghariduse riiklik rahastus aastas 15 protsenti. Haritud rahvas tagab Eesti majandusarengu ja toob tasuvamad töökohad.

Ehitame kaasaegsed üürikodud maale ja väikelinnadesse

- Käivitasime üürimajade programmi, mis toetab uute ja kvaliteetsete kodude ehitamist väikelinnadesse ja maapiirkondadesse.

Tõstisime päästjate, politseinike, õpetajate ja treenerite palka

- Tõstisime aasta algusest märkimisväärselt palkasid päästjatel, politseinikel, õpetajatel, treeneritel. Inimesed, kes seisavad igapäevaselt meie turvatunde eest ja annavad meie lastele maailma parimat haridust, väärivad õiglast töötasu.

Sotsiaaldemokraadid seisavad ka järgmises valitsuses hooliva ja tugeva Eesti eest.

Toimetulek on julgeolek!

Küllli Urb: kedagi ei jäeta maha

Praeguste kriiside ja sõja tõttu on sotsiaalkaitse tähtsus muutunud veelgi olulisemaks. Inimesed vajavad abi ja turvatunnet, mis annaks neile lootust.

438
Küllli Urb
puuetega
inimeste
eestseisja

Juulist hakatakse toetama eakaid hooldekodukoha maksmisel, paraneb kodulähedaste teenuste kättesaadavus. 2023. aasta riigieelarves on selleks 40 miljonit eurot. Nüüd peab ka hooldekodude kvaliteet paranema, tuleb paika panna standardid, sest eesmärk ei saa olla miinimum. Näiteks peab määrama hooldajate suhtarvu hooldatava kohta ja koostama plaani, millise aja jooksul eesmärgini jõutakse. Rääkimata asjaolust, et hooldajad peavad saama oma ränk-raske töö eest väärilist palka.

On väga oluline, et oskaksime targalt ja otstarbekalt vahendeid inimeste heaks kasutada.

Meid kõiki puudutab avaliku ruumi ja eluruumide ligipääsetavus ning mugavus. On väga oluline, et riik ja kohalik omavalitsus pingutaks selle nimel, et kohandada inimeste eluruumi ning et avalike hoonete, teede ja transpordi planeerimisel arvestataks ligipääsetavust. Pole ebatavaline, et mõni inimene ongi ühiskonnast ära lõigatud, sest ta ei pääse kuhugi. Me ei pruugi sellele mõelda, aga iga kord, kui oma kodu-

CV

- Tallinna puuetega inimeste koja juhatause esimees
- Mitmendat koosseisu Nõmme linnaosakogu liige, kus juhtisin neli aastat linnaosakogu sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni.
- Olen õppinud eripedagoogikat Tartu ülikoolis.
- Töötanud kultuurikorraldajana, õpetajana, juhtinud EU struktuurifondide sotsiaalvaldkonna projekte.
- Olnud kahe koosseisu jooksul Tallinna linnavolikogu liige.
- Mul on kolm täiskasvanud last ja kolm lapselast.

uksest või -väravast välja astume, olemegi avalikus ruumis. Ent on palju neid, kes ei pääsegi koduuksest kaugemale, sest takistuseks võivad olla näiteks trepid. See tähendab, et talle polegi kättesaadav kõik see hea, mida on maailmal pakkuda. Sotsiaalkaitse nii parema hoolduse kui ka ligipääsetavuse nimel on ühiskonna turvatunde küsimus ja selle eest sotsiaaldemokraadid ka seisavad.

Lauri Paeveer: edukad ja õnnelikud inimesed

Lõviosa oma elust olen toimetanud ettevõtjana ja seetõttu tean päris hästi, et raha ei tule seina seest, ükskõik kui väga ka ei tahaks.

Olen Lauri Paeveer, nelja väga ägeda ja tegusa lapse isa, kaitseliitlane, loomult maailmaparandaja. Usun, et ei ole tähtis, kui edukas, kuulus või rikas on inimene, kui ta ei tunne end õnnelikuna. Meile meeldib end võrrelda Põhjamaadega ning soov neile järele jõuda on siiras ja hea. Kuid mis meid praegu kõige enam neist eristab? Põhjamaade inimesed on ühed õnnelikumad maailmas, sellal kui Eesti elanikud on neist kaugel tagapool. Õnn saab alguse väikestest, kuid olulistest asjadest ja õnnetunne kinnistub, kui on täidetud olulised

eeldused: hea töökoht, väarikas minatunne, toetav kogukond ning teadmised, et kedagi ei jäeta maha. Selle poole on meil vaja liikuda.

Et sinna jõuda, peame olema enda vastu ausad ja mõistma, et senisel viisil edasi minna ei saa – rahvastik vananeb ja töökäsi jääb vähemaks. Jah, me peame rääkima maksureformist ja astmelisest tulumaksust, kuid esmalt tuleb tekitada see, mida ümber jagada. Riik saab siinkohal olla eeskätt võimaluste looja, et ettevõtted saaksid ja tahaksid Eestis tegutseda. Riigil on järjest suurem roll ettevõtete konkurentsivõime hoidmisel ja kasvatusel sihitud ekspordi-, innovatsiooni- ning investeeringutoetuste kaudu.

Meie jõukus saab tulla kas maavaradest või teadmiste ja toodete ekspordist. Kasutame oma oskusi ja teadmisi parimal moel, et neist üheskoos kasu saada!

439

Lauri Paeveer
ettevõtja

440**Merli Reidolf**
kõrgharidustöötaja

Merli Reidolf: kõik peavad tänavale ära mahtuma

Eesti peab olema igapäevaelu inspireeriv, avatud ja turvaline keskkond, kus kõigil on hea elada ning liikuda.

Olen tegutseja, kes käed rüpes ei istu, ja annan oma panuse, et keskkond muutuks paremaks. Võrkpallurina tean, et läbimõeldud meeskonnatöö viib tulemuseni.

Tänaval kohtuvad erinevad liikujad: siin on autod, ühistransport, tervisesportlased, lapsevankrid, lapsed ja eakad. Peame lõpetama autode eelistamise, et kõigil oleks ruumi. Tõukerattad on viimastel aastatel lisandunud võimalus keskonnahoidlikumaks liikumiseks. Küll aga on nende laiem kasutus esile toonud probleeme, nagu kokkupõrked jalakäijatega ja rataste vedelemine juhuslikes kohtades.

Tõukeratastele peab looma eraldi parkimisalad.

Mustamäe maju ja õuealasad planeerides ei osanud 60 aastat tagasi keegi nii suurt hulka autosid ette kujutada, nüüd ei mahu enam kuhugi parkima. Samamoodi puuduvad kohad kulleritele ja rendiautodele, tõuksidest rääkimata. Kahjuks on ka uutest kvartalites olukord kehv, sest arendajate pilgud ei ulatu kaugemale oma kinnistu piirist ning linnaplaneerijate käed jäävad millegipärast alati lühikeseks.

Seepärast tulebki luua nüüdisaegsed linnaplaneerimise reeglid, et eri kiirustel liiklejad oleksid eraldatud, aga kõik mahuksid sõbralikult ja üksteisega arvestades linnaruumi ära. Et lapsed ja eakad julgeksid jälle tänaval käia ning autod ja tõukerattad saaksid parkida ettenähtud kohtadele. Meie tänased otsused mõjutavad linnaruumi aastakümneid.

Karmo Kuri: tugev kogukond – tugevam Eesti

Ühiskond on toimiv ja edukas vaid siis, kui kõigil meie inimestel läheb hästi ning tagatud on õiglane ja elamisväärne sissetulek.

Olen Karmo Kuri, kahe vahva lapse isa, toetav abikaasa, pühendunud kaitseliitlane, tegus nõmmekas ja Nõmme linnaosa vanem.

Leian, et kodukant peab olema seal elavate inimeste nägu. Avatud suhtlus kogukonnas ja omavaheline koostöö aitab piirkonda arendada ning just selliseks kujundada, nagu elanikud seda ise soovivad. Üksi jõuab ehk kiiremini edasi, aga koos jõuame kindlasti kaugemale. Arenev, roheline ja (pere)sõbralik kodukoht on kõigi elanike huvides, mõtetes ja südames – ka minu. Tean, et ühtne ja tugev kogukond suudab kõikidele kriisidele ühiselt vastu seista.

Väga head näited Nõmme kogukondlikust koostööst asumiseltside ja aktiivsete piirkonna elanikega on Nõmme laulu- ja tantsupäev, tänavalaadad, aga ka näiteks varjevõrkude punumine Ukrainale. Üha rohkem ja sagedamini pöörame tähelepanu ka kodanikukaitsesele. Männiku malevkonna aktiivse liikmena panustan vabatahtlikuna riigikaitsesse. Koos kaitseliidu Nõmme ja Männiku malevkonnaga teeme pidevalt harjutusi, et oleksime kriisideks paremini valmis. Usun siiralt, et tugevad kogukonnad loovad tugevama ja kestlikuma Eesti. Ja siin loeb igapäev panus.

Karm, aga õiglane. Kuri, aga ainult siis, kui on põhjust.

441**Karmo Kuri**
Nõmme
linnaosa
vanem

442**Mari Speek**
õpetaja

Mari Speek: haridust peab saama toetavas keskkonnas

Riigieksamite pingereast olulisem on koolimaja hea atmosfäär.

Olen Mari Speek, töötan kutsekoolis ajaloo- ja ühiskonnaõpetaja ning rühmajuhendajana. Eelmise aasta novembrikuust on mul au olla Tallinna Nõmme piirkonna sotsiaaldemokraatide juht.

Miks ma olen sotsiaaldemokraat? Olen veendunud, et meie maailmavaade jagab sotsiaalset hoolivust ja õiguslikku võrdsust ning see loob tervele inimkonnale tõelise heaolu.

Kuid kõik algab haridusest. Mina oskan näha kiirelt muutuva haridusmaailma muresid ning

suudan panna õla alla nende lahendamisele.

Minu peamine hingevalu on seotud õpilastega, kellel on diagnoositud või diagnoosimata aktiivsus- ja tähelepanuhäire. Arvatakse, et ATH-d on kogu maailmas viiel protsendil lastest ja kahel kolmandikul juhtudest püsib see kogu elu. Peale selle kannatavad paljud ATH-ga inimesed valearvamuste ja hinnangute all ning seetõttu on nad näiteks haridusasutustes ja töökohtades ebavõrdses stardipositsioonis.

Ma ei arva, et koolide pingerida riigieksamite tulemuse järgi peaks olema õpetamistöö esimene siht. Hoopis tähtsam on koolimaja rahulik ja toetav atmosfäär, mis omakorda stimuleerib teadmiste saamist ning omandamist.

Vahur Koorits: needusest vabanemine

Ukraina võitlus on ka meie võitlus, sest meid ja meie naaberriike vaevab sama, Vene imperialismi needus.

Venemaa kõrval elamine on nagu needuse all olemine. Elad oma elu, aga samal ajal piilud kogu aeg üle õla, millal see mats tuleb.

Seekord sai pihta Ukraina, kellele Venemaa tungis kallale kogu oma jõuga. Ukraina vapper vastupanu ja Venemaa ebaedu sõjas pakub aga ootamatut lootust, et Ukraina vägede edu võtab Venemaa naaberriiki olemise needuse ära ka meilt. Kui Ukraina edu on piisavalt suur, kui Venemaa saab piisavalt kõvasti lüüa, võib juhtuda, et Venemaa elanikel kaob ära isu võõraid maid vallutada. Kõige roosama stsenaariumi korral ei kuluta nad enam kogu raha tankidele, vaid proovivad remontida teid ja ehitada veega tualette.

See on põhjus, miks Eesti toetab Ukrainat praegu ja peab toetama ka edaspidi. Me toetame Ukrainat sõjaliselt, majanduslikult ja võtame vastu Ukraina põgenikke. Ukraina võitlus on ka meie võitlus, sest Ukrainat, Eestit, Lätit, Leedut, Poolat, Soomet ja veel teisi riike vaevab sama Vene imperialismi needus. Kõik need riigid toetavad Ukrainat, sest nad kõik unistavad päevast, kui Vene kallaletungiohu needus nende kohalt kaob.

Ka siis, kui needusest täielikult vabanemine ei õnnestu, muutub see vähemalt natuke nõrgemaks. Ukraina sõjavägi on hävitanud tuhandeid tükke Vene sõjatehnikat, investorite usaldus Venemaa vastu on aastakümneteks kadunud, mistõttu on Venemaal vähem raha uute tankide ehitamiseks. Kogu maailm näeb, milline on tegelikult Venemaa ning et Ukraina pole mingi suvaline Vene provintsi, vaid eraldi riik ja rahvas. See muudab meid tugevamaks ja Venemaa naabruses olemise needust seega nõrgemaks.

443**Vahur Koorits**
kommuni-
katsiooni-
ekspert

Meie sihid

VÄÄRIKAS PALK

Kiire hinnatõusu lahenduseks on väärikas palk – iga inimese palk peab täiskohaga töötades olema vähemalt 1200 eurot.

KÕRGEM PENSION

Suurendame vanaduspensioni 1200 euroni. Tagame vajajatele hooldekodukoha pensioni eest.

KIIRE ARSTIABI

Arstiabi ei ole väljavalitute privileeg või luksus – ravikindlustus kõigile, lühemad ravijärjekorrad ning abi vaimse tervise murede korral.

VÕRDSED VÕIMALUSED

Iga laps peab saama hea hariduse, tasuta koolisöögi ja huviringi. See, kuhu sünnime, ei tohi määrata seda, kelleks saame.

TURVALINE LINNARUUM

Turvaline rattateede võrgustik ning trammiteede pikendamine Kristiine ja Järveni vähendab ummikuid ja loob puhtama õhuga linnaruumi.

ÕIGLANE MAKSUSTAMINE

Madalama palga saajat tuleb maksustada ka väiksema maksustmega kui kõrgema palga saajat.

KAASAEGSED KODUD

Elektri- ja küttearved viib alla kodude ehitamine soojapidavaks ja nüüdisaegseks. Rekonstrueerimine annab tõelise energiasäästu ja tervislikuma elukeskkonna.

ROHELINE ENERGIA

Kiirem tuuleparkide püstitamine nii meres kui maal ning päikesepaneelid katustel toovad meile kohaliku, soodsa ja rohelise elektri. Sõda viis energiahinnad üles, ent andis põhjuse hoogsamaks taastuvenergia üleminekuks.

KAITSEKULUDE KASV

Tõstame kaitsekulutused Eestis 3%-ni SKP-st.

SLAVA UKRAINI!

Toetame sõjaliselt, poliitiliselt ja majanduslikult Ukraina võitu ja riigi ülesehitamist.

Ekspert hindab

”Erakondade valimisprogrammide riigikaitse arendamise visioone võrreldes üllatab Reformierakonna konservatiivsus, Isamaa kasinus ja sotsiaaldemokraatide ambitsioon. Eesti 200 on aga langenud populismi kütke. Sotsiaaldemokraatide riigikaitse valimisprogramm on kõige terviklikum ja ambitsioonikam.

Siin mängib ilmselt rolli ka SDE juhi Lauri Läänemetsa kaitseliitlase-kogemus.”

Julgeolekuekspert Meelis Oidsalu
(Postimees 24.01.2023)

Anto Liivat: palgavaesus prügikasti!

„Parim pikaajaline majanduspoliitika on hariduspoliitika,” kirjutab juhtimisõppejõud ja saatejuht Anto Liivat.

Mie lähiaastate tähtsaim väljakutse on hoida Eesti riik ja ühiskond ühtsena ning kindlustada demokraatliku maailma võit agressiivse autoritaarsuse üle. Vaesust süvendaval ning tulidest räsitud ühiskonnal pole lootustki sõjaajal hakkama saada, sestap peame tagama, et kellegi usku oma riiki ei murendaks ilmajätuse tunne.

Hinnad Eestis on tõusnud Euroopa keskmisele tasemele, kuid palgad jäävad kolmandiku võrra

maha. Kui soovime, et Eesti oleks turvaline, hooliv ja jõukas heaolu-riik, peavad Eesti inimesed tegema maailma kõige paremini makstud tööd. Sellist tööd saavad aga teha vaid maailma kõige targemad inimesed. Targa töö eeldus omakorda on õppimine. Selleks tuleb võimaldada neljapäevast tööpäeva kõigile, kes õpivad, ning suurendada järk-järgult tasustatud õppepuhkuse päevade arvu. Samuti tuleb tõsta teadus- ja arendustegevuse osakaal kolme protsendini SKT-st. Selleks vajavad ettevõtted nii nüüdisaegseid teadmisi kui ka rahalist tuge tegevuse digimiseks ja automaadistamiseks, tootearenduseks ja ärimudelite uuendamiseks. Vaid nii saame rabeleda välja palgavaesusest ja luua hästi tasustatud töökohti kõikjal Eestis.

444

Anto Liivat
juhtimis-
õppejõud

Mart Meri: valija on riigi hoida

Mornile ükskõiksusele pole tänases maailmas kohta, ent peame mõistma, et hääle andmisega käib kaasas ka ühiskondlik vastutus.

Valija on riigi hoidja, ta häälel on vägi. Märtsis selgub, mis suuna see vägi võtab ja missugune on ta koostegutsemise võimekus riigi hoidmisel ning täiustamisel. Igaühel on õigus, lausa kohustus oma hääleväge kasutada, sest ükskõiksus on vabaduse kadu ja see tabab õige kärmelt ka ükskõikset ennast. Mõistlik on pidada iseendaga maha üks siiras arutelu – tühisõnade ja lämmatava populismita –, et mõista oma hääle väärtust ja jõuda arusaamisele, et hääle andmisega käib kaasas ka ühiskondlik vastutus.

Lähtekoht on üllas ja klaar: meil tuleb hoida ja täiustada oma riiki, tagades eesti rahvuse, keele ja

445

Mart Meri
filoloog

Foto: Priit Simson / Delfi Meedia

kultuuri säilimine. Samas meeles pidades, et riigi ja rahvana pole me sessinatset maailmas üksi. Meil on liitlased, kes meid usaldavad. Ja on vastased, kes meid NATO kaitsvale kilbile vaatamata jahivad. Siin pole mornile ükskõiksusele kohta. „Iga okas loeb!” ütleb kaitseväge selgelt ja täpselt.

Mis ootab meid ees? Toimetulek sõja ja selle tagajärgedega. Toimetulek rohepöördega. Toimetulek iseenda, pere ja lähedastega. Ka ajalooaga. Need on tõsised ülesanded pikaks ajaks! Igaühel eraldi ning rahvale ja riigile ühiselt. Maksu- maksjana on samuti igaüks meist oma riigi hoidja ja päris oluline on mõista, et maksuraha ei kao kuhugi musta auku, vaid jõuab meie kõigini tagasi hariduse, tervishoiu, hoolekande, riigikaitse kaudu. Mil viisil, kui tõhusalt ja läbipaistvalt – seda saame valijana tõepoolest juhtida. Iga hääle võib olla kaalukeeleks, kuidas me praeguses konfliktises maailmas riigina toime tuleme. Toimetulek on julgeolek!

Sinu kandidaadid

Toimetulek on julgeolek! Sellepärast vali neil valimistel sotsiaaldemokraadid. Vali südamega!

Riina Sikkut

majandus- ja
taristuminister

Sven Mikser

Euroopa Parlamendi
liige

Külli Urb

puuetega inimeste
eestseisja

Lauri Paeveer

ettevõtja

Merli Reidolf

kõrgharidustöötaja

Karmo Kuri

Nõmme linnaosa
vanem

Mari Speek

õpetaja

Vahur Koorits

kommunikatsiooniekspert

Anto Liivat

juhtimisõppejõud

Mart Meri

filoloog

Sinu hääl otsustab!

Riigikogu valimiste päev on 5. märtsil 2023. aastal, kui kell 9–20 on avatud kõik valimisjaoskonnad ning toimub ka kodus hääletamine. Valimispäeval saab hääletada ainult oma elukohajärgse valimisringkonna valimisjaoskonnades. Leia endale valimisjaoskond: www.valimised.ee

E-hääletamine algab 27. veebruaril kell 9 ja kestab 4. märtsi kella 20-ni. Hääletada saab ööpäev läbi aadressil: www.valimised.ee. E-hääletamiseks vajad kehtivat ID-kaarti või mobiil-ID. NB! Smart-ID-ga hääletada ei saa.

Eelhääletus toimub 27. veebruarist kuni 2. märtsini, kui igas vallas ja linnas on avatud

vähemalt üks valimisjaoskond, kus saavad hääletada ka valijad, kelle elukoht on mõnes muus valimisringkonnas. Hääletamine algab iga päev kell 12 ja lõpeb kell 20.

Eelhääletus kõigis valimisjaoskonnades toimub 3.–4. märtsil kell 12–20, kui saab hääletada oma elukohajärgse valimisringkonna valimisjaoskonnades.

Tule kindlasti valida ja vali südamega!

Ristsõna

Õige vastuse saatjate vahel loosime välja **reisi kahele** Brüsselisse, võõrustajaks europarlamenti liige **Marina Kaljurand**.

VÕIDA REIS!

Vastused saatke **5. märtsiks** e-postiga: **lahendus@sotsid.ee** või kirja teel: Sotsiaaldemokraatlik Erakond, Toompuiestee 16, Tallinn 10137

KARMO KURI soovitab

Hõrk tort pidulauale

Vabariigi aastapäeval võib traditsiooniliste kiluvõileibade ja täidetud munade kõrvale katsetada ka midagi uut. Juba mõnda aega tagasi ilmus ajakirjas Eesti Naine Piibe Kohava kauni tähekoogi retsept, millest on saanud meie pere absoluutne lemmik!

1. Sega 3 dl suhkrut, 1¼ dl jahu, 200 g mandlipuru ja ½ tl kaneeli. Vahusta 12 munavalget ja 3 dl suhkrut kõvaks valgeks vahuks ja sega ettevaatlikult jahuseguga. Joonista seitsmele küpsetuspaberi lehele 24 cm läbimõõduga ringid. Määri paberid õliga. Laota tainas võrdsetl ringidele. Küpseta põhju 150 kraadi juures ahjus u 25 minutit.

3. Kreemi jaoks vahusta 500 g toasooja võid 3 dl suhkruga, lisa ükshaaval 12 munakollast ja 1 muna ning vahusta. Sega 5 tl lahustuvat kohvi 4 sl tumeda rummi ja 1 sl vanillisuhkruga, vahusta kreemi sekka.

3. Kata küpsetatud põhjad kreemiga, lao üksteise peale ja pane külmkappi jahtuma. Tee kreemile kahvliga triibud ja puista peale mandlilaastud. Kaunista kollaste füüsalite või kakaoga.

Head maiustamist!

			TÄNU SOTSIAALDEMOKRAATLIK - ... PENSIONI EEST		VESE-, VEE-	NÄITEKS	PILDI-PERSOON	SIIRI ...
			VÄNTAV END KAITSE-MINISTER					
			KAHEKSA ASTME SUURUNE INTERVALL					
			OMA-VALITSUS			NIKKEL		
						KÖHRKALA		
EW SOTSIAAL-DEMO-KRAADIST RIIGIPEA IN + NIMI			ISLAMI SÜMBOL		JAAPAN		ROOMA 500	PINDALA-ÜHIK
TONT, KURADIKE			PUUHARU KÄANDES		TÄHESTIKU VIIES TÄHT			BARBIE PEIKA
UUDISTE-AGENTUUR								SUURE TURU
AHJU...					KESK-ERAKOND		ALATES	
					SÜSINIK		APELSINI ASUTAJA IN + NIMI	
EESTI SPORDI-ORGANISATSIOON				MARGUS KONNULA				
				JUUBELDUS-HÜÜE				
NAISENIMI				DIAMEETER		TARA KÄANDES		
				JA NII EDASI		SÕIDU-VAHEND		
PILDI-PERSOON			VAIMULIKU-RÕIVAS					
IDANAABRI NETIKOOD			LAEVA PAIGAL-HOIDJA				ALEV	
			KÜLJENDUS INGL K				KOHUSE-TÄITJA	
SDE LOOSUNG: TOIME-TULEK ON ...								VALD
TÄHESTIKU AVAJA		... JA KUULSUS			HEKTAR			
		LÕUNA-KOREA SPORDIKOOD			TÜHIPALJAS		MASSI-MEEDIUM	
TUNTUD RAADIO-JAAM ... PLUS				PLAATINA				
				MASS				
LÄHIM RIIK, MILLE PEAMINISTER ON SOTSIAAL-DEMOKRAAT						Lauri Saatpalu		
OID				LÜHILAINE				
				IDA				
NR 1 RISTSÕNAD			Linnu NOKALÖÖK					

